

Õiguskantsler

Urmas Reinsalu
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 14.08.2015 nr 7-7/5657

Meie 23.09.2015 nr 18-2/151098/1504063

Maksejõuetusõiguse revisjoni käigus lahendamist vajavatest küsimustest

Austatud härra Reinsalu

Tänan Teid võimaluse eest avaldada arvamust maksejõuetusõiguse revisjoni käigus lahendamist vajavate probleemide kohta.

Konkreetse õiguskantsleri menetlusest välja kasvanud ja lahendust ootava küsimusena võib välja tuua pankrotiseaduse § 11 lg 1, § 27 lg 4 ja töötuskindlustuse seadus § 19 omavahelist koostoimet puudutava probleemistiku. Nimelt tekib nende normide koosmõjul olukord, milles alaliselt maksejõuetuks muutunud tööandja endine töötaja peab Eesti Töötukassalt saamata jäänud töötasu eest hüvitise saamiseks algatama pankrotimenetluse ning tasuma kohtu deposiiti ajutise pankrotihalduri tasu ja kulutuste katmiseks vajaliku rahasumma. Õiguskantsler on jõudnud seisukohale, et deposiidinõue kujutab oma praegusel kujul endast töötaja korraldus- ja menetluspõhiõiguse ebaproportsionaalset piirangut ning võib selle kaudu rikkuda ka tema muid subjektiivseid õigusi. Vt täpsemalt [õiguskantsleri 22.07.2013 märgukiri justiitsministrile ja sotsiaalministrile](#). Kuigi ministrid on nõustunud, et nimetatud küsimus vajab lahendamist ning lubanud selles suunas tegutseda, pole asjakohast seaduseelnõu käesolevaks ajaks veel välja töötatud.¹

Lisaks kordan õiguskantsleri 2012. aastal² maksejõuetuse kompetentsikeskuse kohta esitatud seisukohta, et avaliku teenusena osutatava kvaliteetse ja tõhusa pankrotimenetluse keskmes peab olema võlausaldajate huvide maksimaalne kaitse. Pankrotimenetluse kaudu pakub õigussüsteem isikutele rahumeelset vaidluste lahendamise ja kahjustatud majanduslike huvide heastamise võimalust ning mh keelab omakohtu. See ongi kogu pankrotimenetluse eesmärk. Kuigi seadusandjal on õigus otsustada, millises organisatsioonilises ja õiguslikus vormis menetlus toimub (täitevvõimu juurde kuuluva riigivõimu, hallatava asutuse või riigihalduse äärealale delegeeritud avalik-õigusliku juriidilise isiku liikmeks oleva isiku kujul), tuleb valikut tehes keskenduda ikkagi pankrotimenetluse peaeesmärgile. Seetõttu pean vajalikuks analüüsida pankrotimenetluse kulude ning pankrotihalduri tasu suuruse majanduslikku põhjendatust. Pankrotimenetlusega kaasnevate nn süsteemikulude suurus ei tohi sõltuda täideviija organisatsioonilisest vormist ning sellest, kas ülesannet täidab vahetusse riigihaldusesse kuuluv asutus (nt ministeerium või selle haldusala asutus) või riigihaldusest välja detsentraliseeritud

¹Vt Justiitsministri 16.06.2015 vastus õiguskantsleri järelepärimisele: <http://adr.rik.ee/okk/dokument/4415307>.

²Õiguskantsleri 23.10.2012 arvamus nr [18-2/121361/1204780](#) ja 15.11.2012 arvamus nr [18-2/121473/1205207](#).

vaba elukutse vormis tegutseja. Mõlemal juhul peavad need olema võrreldavad ja samas suurusjärgus. Pankrotimenetluse kulutõhusus on küll mõistetav, kuid seda teatud õiguspärase piirini. Sellel hetkel, kui pankrotimenetluse kulud või pankrotihalduri tasu nn söövad ära pankrotivara, võib riigi loodud pankrotimenetluse süsteemi lugeda ebaotstarbekaks.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Mait Laaring 6938432
Mait.Laaring@oiguskantsler.ee

Helen Kranich
Helen.Kranich@oiguskantsler.ee